

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Valtio-opin laitos	
Tekijä-Författare-Author Pankasalo, Markku			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Sähköverkkoliiketoiminnan monopolit Suomessa - Jakeluverkkomarkkinoiden toiminta sekä niihin kohdistettu sääntely yhteiskunnallisen tehokkuuden kannalta			
Oppiaine-Läroämne-Subject Hallinto-oppi			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2007-05-11	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 93
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa on tarkasteltu Suomen sähköverkkoliiketoiminnan luonnetta ja siihen kohdistettua sääntelyä yhteiskunnallisen tehokkuuden näkökulmasta. Ongelma on, että sähköverkkoliiketoiminta muodostaa luonnollisen monopolin, jolloin kilpailun tehokkuutta edistävä vaikutus ei toteudu. Tällöin voidaan oikeuttaa julkisen vallan toimet – julkinen omistus ja julkinen sääntely – yhteiskunnallisen tehokkuuden edistämiseksi. Tutkimus on rajattu koskemaan kotitaloussähkön paikallista siirtoliiketoimintaa.</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena on ollut kuvailla Suomen sähköverkkomarkkinoiden rakennetta kotitalouskuluttajan näkökulmasta, sekä eritellä niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat paikallisten sähköverkkomonopoliin liiketoiminnan yhteiskunnalliseen tehokkuuteen. Yhteiskunnallinen tehokkuus käsittää neljä osa-aluetta: allokatiivinen tehokkuus, jota kuvaa hintataso, yritystoiminnan sisäinen tehokkuus, tekninen tehokkuus, sekä innovatiivinen tehokkuus. Kolme viimeksi mainittua on tässä tutkimuksessa operationalisoitu kustannustehokkuudeksi. Markkinoiden toimintaa on arvioitu siitä näkökulmasta, kuinka hyvät edellytykset yrityksillä on maksimoida edellä mainitut osa-alueet. Keskeisessä asemassa ovat olleet julkisen omistuksen ja julkisen sääntelyn vaikutukset yhteiskunnallisen tehokkuuden edistämiseen</p> <p>Tutkimus perustuu vahvasti taloustieteelliseen tehokkuustutkimukseen, keskeisenä lähtökohtana markkinoiden epäonnistuminen luonnollisen monopolin näkökulmasta. Tutkimusongelmaa on tarkasteltu agenttiteorian sekä epäsymmetrisen informaation ongelman muodostaman teoreettisen viitekehyksen kautta.</p> <p>Tutkimus on toteutettu tilastollisena analyysinä, tärkeimpänä menetelmänä regressioanalyysi. Tutkimusongelman ratkaisemisessa on käytetty hypoteettis–deduktiivista menetelmää. Empiirisessä tutkimuksessa on keskitytty sähkön siirtohinnoittelun ja yritysten kustannustehokkuuden tarkasteluun, sekä valvovan viranomaisen harjoittaman sääntelyn analysointiin. Keskeinen aineisto koostuu jakeluverkkoyritysten rakennetta ja niiden liiketoiminnan luonnetta kuvaavista tunnusluvuista.</p> <p>Yhteiskunnalliseen tehokkuuteen keskeisesti vaikuttavaksi tekijäksi havaittiin yrityksen omistusmuoto (yksityinen osakeyhtiö, kunnallinen osakeyhtiö, kunnallinen liikelaitos, osuuskunta): yksityinen osakeyhtiö veloittaa sähkön siirrosta korkeinta hintaa, jolloin allokatiivinen tehokkuus heikkenee. Toinen yhteiskunnallista tehokkuutta määrittävä muuttuja, kustannustehokkuus, ei puolestaan ollut merkittävässä yhteydessä mihinkään käytetyistä muuttujista, joten yksityinen osakeyhtiön ei havaittu parantavan yhteiskunnallista tehokkuuttaan tämän tekijän suhteen. Vastoin ennako-odotuksia osuuskunta tuotti edullisimman hintatason ja näin ollen sekä parhaan allokatiivisen että yhteiskunnallisen tehokkuuden. Suomessa harjoitetulla julkisen sääntelyn menetelmällä todettiin olevan hyvät mahdollisuudet yhteiskunnallisen tehokkuuden edistämiseen. Empiirisesti kuitenkin havaittiin, että sääntelyn asettamia tuoton rajoituksia tulee tiukentaa, jotta allokatiivisen tehokkuudessa yritysmuotojen välillä havaittua hajontaa voidaan pienentää ja edistää kotitalouskuluttajan kannalta oikeudenmukaisempien paikallisten sähköverkkomarkkinoiden kehittymistä.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords sähköverkot liiketoiminta monopolit luonnollinen monopoli tehokkuus kustannustehokkuus sääntely julkinen sääntely agenttiteoria epäsymmetrinen informaatio			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			